

ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

СТАНДАРД НА ЗАНИМАЊЕ

**Ракувач на механизација за подземна експлоатација на
јаглен**

Скопје, 2011 год.

1. Име и код на Стандардот на занимање

Ракувач со механизација за подземна експлоатација на јаглен

2. Ниво на сложеност

(III) сложеност на работата

3. Стручни компетенции

Кандидатот:

- Примопредава и прегледува исправност на машините;
- планира и организира реализација на рударски операции во подземна експлоатација во различни технолошки процеси;
- чита и разбира технички упатства;
- гарантира квалитет и ефикасност на сопствената работа во работната средина;
- познава и применува стандарди од рударството за подземна експлоатација и строго се придржува кон нив;
- рационално користи енергија, материјали и време;
- почитува оперативни, безбедносни и мерки за заштита при работа;
- користи компјутерската опрема вградена во механизацијата;
- ракува машини за копање, товарање и транспорт на јаглен во подземна експлоатација;
- изработува дневни извештаи за работната состојба на машината;
- известува одговорно лице за појавени дефекти на машината во текот на работното време;
- комуницира со соработници, подредени и надредени со почитување на принципите на работната култура;
- извршува и други рударски работи во јама во согласност со техничките прописи;
- води грижа за заштита на личното здравје и заштита на околината во согласност со хигиенско-техничките, противпожарните и други мерки на заштита.

4. Опис на Стандардот на занимање

ГРУПА НА РАБОТИ	ТИПИЧНИ РАБОТИ	ЗНАЕЊА И ВЕШТИНИ
Анализа, планирање и организирање на работата	- ја организира својата работа, соработува со претпоставениот и работната група.	<ul style="list-style-type: none"> • планира и организира работа со машините; • презема работен налог и упатство за работа; • изготвува сменски извештај; • посетува обуки за работа со нова технологија во подземна експлоатација; • посетува саеми и сајтови за механизација во подземна експлоатација на јаглен; • проверува ситуација на откопно чело; • проверува стабилност на откопното чело; • познава технологија на проветрување, одводнување, подградување, противпожарна заштита; • познава начин на утовар; • познава ризици кои можат да се појават во подземна експлоатација на јаглен и знае како да ги избегне или да ги ублажи; • познава влијание на рударството врз работна средина; • спречува несакани последици на терен;
Подготовка на работното место		<ul style="list-style-type: none"> • облекува работната облека; • врши прием на работни задачи и упатство за работа; • врши визуелен преглед на машината пред започнување со работа; • подготвува машини за

		<p>транспорт;</p> <ul style="list-style-type: none"> • избира тип на алати и опрема потребна за ископ; • проверува опрема, алатки, горива, мазива ; • проверува склопување или расклопување на алатките за машините и опремата; • проверува исправност на машината и опремата што се користи за работа во подземната експлоатација; • контролира мерни инструменти;
<p>Оперативни работи</p>	<p>- ракува со машини во подземна експлоатација врз основа на работен налог;</p> <p>- пробивање на извозен ходник;</p> <p>- пробивање на вентилационеи ходници;</p> <p>- пробивање на сервисно и вентилационо окно</p>	<ul style="list-style-type: none"> • управува со рударски машини, (стругови, ротациски пробојни машини, хидраулична подграда, грабилен транспортер, машини за товарање, дробилка; • прегледува и подготвува машини за работа; • поправа мали грешки во процесот; • познава технолошки процес и карактеристики на машините и опремата; • чита работни налози, планови, шеми на работа и техничка документација; • отстранува мали дефекти; • користи соодветни геодетски инструменти; • користи заштитни средства; • познава уреди за сигнализација и нивно значење.

Комерцијални работи		<ul style="list-style-type: none"> • подготвува барање за резервени делови и потрошен материјал за сменската работа
Административна работа	- пополнува работна документација	<ul style="list-style-type: none"> • изработува сменски извештај; • изработува извештај за пријава на дефект; • соработува со пописна комисија за задолжените работи; • води евиденција за својата работа; • води евиденција за дневните количини на ископана и транспортирана руда; • подготвува извештај до надлежните органи во согласност со законот;
Обезбедување квалитет	- обезбедува квалитет и учинок, во согласност со стандардите и нормативите	<ul style="list-style-type: none"> • користи машините во согласност со упатствата на производителот; • исполнува зададени норми во согласност со техничките карактеристики на машината; • води евиденција за видот на ископаниот материјал и видот на суровините; • проверува машини и опрема, и безбедносни капацитети; • познава процедурите за евидентирање на податоците; • контролира сопствени резултати;
Одржување и поправка	- одржува машини и уреди и подготвува алати за работа	<ul style="list-style-type: none"> • одржува и поправа средства за работа, алати, машини и уреди;

		<ul style="list-style-type: none"> • применува правила за обезбедување и контрола на функционалност на машините и уредите; • отстранува помали дефекти; • одглавува заглавени делови во машината од суровини; • презема мерки за навремено сервисирање на машината; • пријавува поголеми дефекти, • контролира ниво на вода и масло во хидрауликата; • подмачкува вртливи делови;
Комуникација	- комуницира со соработниците, подредените и надредените	<ul style="list-style-type: none"> • соработува со работниците во процесот на работа; • комуницира со надредените; • поседува работна култура; • комуницира со диспечерски центар; • комуницира со сервисна служба;
Заштита на работната и на животната средина	- лична заштита и заштита на работната средина и вработените	<ul style="list-style-type: none"> • работи во согласност со упатствата за работа, законите и прописите за работа во јама каде има присуство на метан; • познава и користи соодветна опрема; • реализира работа во согласност со прописите на безбедност и здравје при работа; • одговорен е за работниот ред, дисциплина и употребата на заштитна опрема за себе; • оди на редовни систематски прегледи и здравствена заштита;

		<ul style="list-style-type: none"> • знае да обезбеди прва помош во итни случаи и правилно одговора на заканите; • познава прописи за безбедност и здравје при работа и строго се придржува кон истите; • познава прописи за противпожарна заштита, посебни мерки на претпазливост и строго се придржува кон истите; • познава трендовите во областа на безбедноста и заштитата на животната средина;
--	--	---

5. Датум, носител и состав на работната група за изработка на Стандардот на занимање

5.1. Датум на изработка: март, 2011 година

5.2. Институција-носител на изработката: Центар за стручно образование и обука-Скопје

5.3. Состав на работната група:

1. м-р Роза Арсовска, раководител, Центар за стручно образование и обука - Скопје.

2. Валентина Маневска, професор по рударски предмети, СОУ „Таки Даскало“ – Битола

3. Саше Јовчевски, директор на рудници, Рек Битола

4. Страше Маневски, одговорен инженер, Рудник „Суводол“- Рек Битола

6. Надлежна институција за донесување на Стандардот на занимање

Стандардот на занимањето **Ракувач со механизација за подземна експлоатација на јаглен** го донесе Министерството за труд и социјална политика со решение бр. 08-4720/12 од 11.05.2015 година.